

Metsäindikaattorit kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa

Kooste 19.11. sidosryhmätyöpajan keskusteluista

Koosteen sisältö

- Esitetyt kysymykset
- Ryhmätyöskentelyn tulokset
- Yhteenveto ja palaute

Tätä työpajassa kysyttiin

Miten ennallistamissuunnitelman päätökset, perustelut ja tuotetut aineistot dokumentoidaan ja mistä ne löytyvät? Missä muodossa ryhmien aineistot kootaan? Miksi muistioissa päätökset ovat lyhyitä ja mistä perustelut löytyvät?

Mitä ennallistamisella metsissä käytännössä tarkoitetaan, ja millä keinoilla luonnonmetsien määrää voidaan lisätä? Voiko kaikkien metsien antaa vain kehittyä luonnonmetsiksi ajan kanssa? Mitä ovat käytännön toimenpiteet (poltot, lahopuu, pienaukotukset)? Miten ennallistamisesta puhutaan metsäteemassa ja sisävesien yhteydessä?

Miten luontotyyppien tila ja suojelutaso arvioidaan, ja onko realistista saavuttaa suotuisa (vihreä) taso nykyisillä arviointikriteereillä? Neljän osatekijän malli ja sen vaikutukset? Kuinka moni luontotyyppi voi koskaan täyttää kriteerit?

Miten metsäindikaattorit määritellään ja millaisia tasoja tai lajilistoja käytetään? Päätetäänkö indikaattoreiden tavoitetasoista tässä vaiheessa? Ovatko yleisten metsälintujen lajit maakohtaisia?

Mitä vaikutusten arviointeja metsien osalta on meneillään ja riittävätkö ne päätöksenteon pohjaksi? Mitä arviointeja on vireillä? Tarvitaanko vielä uusia selvityksiä?

Miten toimenpiteiden resursointi ja kustannustaso on ajateltu? Minkälaista resurssia tarvitaan ja onko suuruusluokka tiedossa? Mikä on taloudellisten tukijärjestelmien rooli ja miksi tarkastelu keskittyy METKAan? Miksi ei käsitellä myös luonnonsuojelulain tukijärjestelmän kehittämistä?

Millainen on ennallistettujen kohteiden vaikutus ja mistä tieto löytyy? Onko ennallistettujen kohteiden tila parantunut ja missä seuranta-aineisto on?

Ryhmätyöskentelyn tulokset

Yleiset huomiot

» Paljon tehdään jo:

- Monet talousmetsien luonnonhoidon toimet mukana jo metsäsertifioinnissa.

Ryhmätyöskentelyn tehtävänanto

1. Mitä mieltä olette ehdotetuista toimenpiteistä?
Näkökulmina esim. ovatko ne toimivia?
Onko joku erityisen haastava?
Millaisia ekologisia, sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia niillä on?
2. Puuttuuko joku toimenpide?
3. Mikä on ryhmänne tärkeimpänä pitämä toimenpide? Entä vähiten tärkein?

Satunnaiset ryhmät jaettiin teemoittain:

Ryhmät kävivät keskustelua annetuista toimenpide-ehdotuksista.

- Ryhmä 1** Metsien uudistaminen ja jättäminen metsätaloustoimien ulkopuolelle
- Ryhmä 2** Metsien uudistaminen ja jättäminen metsätaloustoimien ulkopuolelle
- Ryhmä 3** Metsän- ja luonnonhoidon kehittäminen
- Ryhmä 4** Metsän- ja luonnonhoidon kehittäminen
- Ryhmä 5** Koulutus, viestintä ja luontotieto
- Ryhmä 6** Koulutus, viestintä ja luontotieto
- Ryhmä 7** Lainsäädäntö ja ohjaus
- Ryhmä 8** Lainsäädäntö ja ohjaus
- Ryhmä 9** Taloudelliset tuet, kannustimet ja markkinat
- Ryhmä 10** Taloudelliset tuet, kannustimet ja markkinat

Ryhmät 1 & 2

Metsien uudistaminen ja jättäminen metsätaloustoimien ulkopuolelle 1/3

Ryhmien yleiset huomiot:

- » Monet indikaattoriasioista ovat jo valtion metsätalouden käytännöissä ja omistajapoliittisissa linjauksissa.
- » Monet talousmetsien luonnonhoidon toimet mukana jo metsäsertifioinnissa.
- » Vaikuttaa olevan yhteinen perusnäkemys siitä, että talousmetsien luonnonhoito olennaista kaikissa erilaisissa talousmetsissä ylipäätään ja olennaista monien eri toimien kokonaisuus.
- » Toimenpiteissä erotettava, mitkä mahdollisia laaja-alaisina ja mitkä puolestaan ovat enemmän "täsmätoimia", ja nimenomaan laaja-alaisiin kannattaa satsata. Uudistamisen ja taimikonhoidon toimenpiteillä vaikutetaan pitkäjänteisesti tulevaan kehitykseen.
- » Mitä tehdään sellaisille metsille, jotka eivät aivan täytä valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisia vanhojen metsien kriteereitä eli miten niitä saadaan turvattua?
- » Miten nämä yhteensovitetään: taloudellinen vs. ekologinen metsänuudistaminen? → Tehokkuus ja ympäristö eivät ole aina vastakkain, jossain tilanteissa ei talous eikä ympäristöasiat toimi ja joissain toimii molemmat.
- » Miten saadaan nostettua taloudellisessa keskustelussa muiden tavoitteiden ristivaikutukset ja yhteisvaikutukset? Monien tavoitteiden yhteensovittamisesta on olemassa jo simulointeja, se on mahdollista ja tarpeen.
- » Uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien turvaamisen kehittäminen, korimalli käyttöön: <https://fi.fsc.org/fi-fi/metsasertifiointi/korimalli-uhanalaisille-metsalajeille>

Ryhmät 1 & 2

Metsien uudistaminen ja jättäminen metsätaloustoimien ulkopuolelle 2/3

Ryhmien täsmähuomiot toimenpide-ehdotuksiin:

METSÄNUUDISTAMISEN KÄYTÄNTÖJEN KEHITTÄMINEN

- » Pesimäaikaisten hakkuiden tilanne avoinna. Osallistujilla erilaisia näkemyksiä siitä, pitäisikö Suomessa kieltää hakkuut pesimäaikana vai ei.
- » Säästöpuuasioita voisi tarkentaa (ryhmät, lahopuujatkumon varmentaminen).
- » Metsänuudistamisen puulajivalinnassa ja menetelmävalinnassa otettava huomioon ympäröivän metsämaiseman luontoarvot ja vahvistetaan eikä heikennetä niitä.
- » Lahopuussa olennaista määrän lisäksi myös laatu. Mahdollisesti myös luontainen uudistaminen voisi näkyä.
- » Metsänuudistamisen vaiheessa olisi säästää aina vanhimman puusukupolven puita - tämä olennaista esim. poronhoidon kannalta.
- » Taloudellisessa mielessä kannattamatonta edistää puulajeja, joille ei ole markkinoita
- » Myös ilmastonmuutos ja hiilen sidonta pitäisi ottaa huomioon, jotta saadaan nopeasti metsä uudistumaan.

TAIMIKONUUDISTAMISEN KEHITTÄMINEN

- » Taimikonhoitoa ja uudistamista ei tule erottaa toisistaan.
- » Ei pelkästään ajoituksella optimoida monimuotoisuutta vaan myös taloudellista tuloa.
- » Hirvi kuulostaa hassulta kommentilta, onko kyse riistasta suuremmassa mittakaavassa?
- » Taimiaineksen laadulla on väliä, jotta metsä pärjää tulevilla olosuhteilla, lehtipuuosuuden kasvattaminen?
- » Tiheydellä tähdätään laatukasvuun, puulajivalinnalla tuetaan metsän monimuotoisuutta.
- » Sekapuustoisuutta voitaisiin suositella vain silloin kun se olisi yhteensovitettavissa taloudellisesti kannatettavaan toimintaan. Kohteen ominaisuudet ja olemassa oleva taimiaines asettavat myös omat rajoitteensa/mahdollisuutensa.

Ryhmät 1 & 2

Metsien uudistaminen ja jättäminen metsätaloustoimien ulkopuolelle 3/3

Ryhmien täsmähuomiot toimenpide-ehdotuksiin:

METSIEN JÄTTÄMINEN METSÄTALOUSALUEIDEN ULKOPUOLELLE

- » Suojavyöhykkeet maksaa, miten voidaan korvata maanomistajille? Voisiko löytyä markkinaehtoisuutta tälle asialle?
- » Mitä tarkoittaa nykyiset suojavyöhykkeet? Tarkempi määrittely tarpeen.
- » Hiljainen suojelu: jos jätetään käsittelyn ulkopuolelle, niin se maksaa. Pienmaanomistajilla raha tiukassa ja hiljaiseen suojeluun ei ole varaa.
- » Ennallistamissuunnitelmaa ei voi perustaa hiljaiseen suojeluun
- » Maininta hiljaisen suojelun tutkimuksesta pohditutti - mikä olisi tämän tarkoitus eli miten sitä kautta tuotaisiin lisäarvoa indikaattoreiden edistämiseksi?
- » Riistatiheikköjen vaikuttavuutta tulee tutkia, tutkimus puutteellista

VALTION METSIEN KÄYTÖN OHJAUS

- » Metsähallituksen alue-ekologisen verkoston merkitys valtion maiden osalta. Indikaattoreiden parantamisen tavoitteen tulisi näkyä Metsähallituksen tavoitteissa ja toiminnassa.

Ryhmät 3 & 4

Metsän- ja luonnonhoidon kehittäminen 1/3

Ryhmien yleiset huomiot:

- » Tavoitetasoja ei määritely – meneekö sertifikaattien edellyttämän tason yli?
- » Tavoitetasot vaikuttavat toimenpiteiden tehokkuuteen – esim. lahopuun määrä, tavoitetasojen puute vaikeuttaa toimenpiteiden tehokkuuden arviointia.
- » Yhteismetsien roolia pohdittiin.
- » Kaikkien ohjauskeinojen tulisi ohjata toimintaa samaan suuntaan.
- » Yleisesti toimenpiteet ovat toteutettavissa olevan tuntuisia. Ne mahdollistavat puuntuotannon jatkamisen ja luonnon tilan parantamisen yhdistämisen
- » Poronhoitajien osallistaminen hoitotoimenpiteisiin ja päätöksentekoon, ettei esimerkiksi tärkeillä laidunalueilla tehdä "huonoja" toimenpiteitä.
- » Toimenpiteiden toteuttamiseen kannustaminen esimerkiksi markkinavetoisilla sertifioinneilla.
- » Informaatio-ohjauksen kohdistaminen esim. metsänhoitoyhdistyksien hakkuita suunnitteleville ihmisille.

Ryhmät 3 & 4

Metsän- ja luonnonhoidon kehittäminen 2/3

Ryhmien täsmähuomiot toimenpide-ehdotuksiin:

HARVENNUSKÄYTÄNTÖJEN KEHITTÄMINEN

- » Sekapuustoisuus toimenpiteenä puuttuu.
- » Mitkä alueet käsitellään kevyemmin, mitkä tehokkaammin, mitkä jätetään harventamatta?
- » Näkemäraivauksen suosiminen, ennakko-raivauksen tekijöiden kouluttaminen luonnonhoitoon. Raivauksessa säästetään monimuotoisuuden kannalta arvokkaita alikasvospuita ja pensaita ja tehdään niille kasvutilaa
- » Vaihtelevatiheyksinen harventaminen, habitaattipuiksi kehittyvien puuyksilöiden tunnistaminen ja säästäminen varhaisessa vaiheessa, vauriopuiden jättäminen. Näiden huomioiminen luonnonhoitokortissa ja metsänhoitosuosituksissa.
- » Hyviksi elinympäristöpuiksi kehittyvien parhaiden puuyksilöiden tunnistaminen ja säästäminen jo metsän käsittelyn varhaisissa vaiheissa, taimikon harvennuksissa ja ensiharvennuksissa.
- » Säästöpuuryhmien raivaamatta jättäminen harvennushakkuissa

METSÄNKÄSITTEYMENETELMIEN MONIPUOLISTAMINEN

- » Muutosten seuraaminen pelkän metsälintuindeksin perusteella puhuttaa - vuosittain seuraaminen ei ole mielekäästä eikä mittaa kaikkia toimenpiteitä asianmukaisesti.
- » Kannatettava kokonaisuus, mutta lisättävä toimenpiteitä.
- » Huomiona: ennallistaminen näiden toimenpiteiden kohdalla hieman harhaanjohtava termi.
- » Luonnonmetsien rakennetta ja dynamiikkaa jäljittelevä metsänhoito = metsien ennallistamista.

Ryhmät 3 & 4

Metsän- ja luonnonhoidon kehittäminen 3/3

Ryhmien täsmähuomiot toimenpide-ehdotuksiin:

ELÄVIEN SÄÄSTÖPUIDEN JA KUOLLEIDEN PUIDEN SÄÄSTÄMINEN JA MÄÄRÄN LISÄÄMINEN SEKÄ LAADUN PARANTAMINEN

- » Lainsäädäntöä pitäisi tarkastella tuhopuun metsiin jättämisen osalta, että se mahdollistuisi muuallakin kuin suojelualueilla.
- » Tasamääräisyys hehtaareittain esimerkiksi lahoppuussa ja muissa rakennepiirteissä ei ole tehokkain tapa päästä tavoitteisiin, maisematason vaihtelu parempi. Esim. mainitut lahoppuukeskittymät.
- » Lahoppuukeskittymien sijainnista: kohdentaminen valmiiksi lajistollisesti rikkaille alueille?
- » Lahoppuuta tarvitaan kattavasti ja laajalti esim. kolopesijöiden kannalta. Valmiiksi lajistollisestirikkaat alueet eivät riitä.
- » Järeitä lehtipuitakaan ei ole erikseen mainittu.
- » Säästöpuuhakkuut, säästöpuiden määrän laaja-alainen vaihtelu. Ohjeistus ja koulutus, kohdentaminen metsämaisemassa sellaisille kohteille, joissa hyödyt ovat suurimmat: suojelukohteiden ympäristöt, ojittamattomat suot, jotka edelleen metsätalouskäytössä, rannat, vettä keräävät ja johtavat notkelmat

ALUETASON METSIEN KÄYTÖN SUUNNITTELUN KEHITTÄMINEN

- » Aluetason metsien käytön suunnittelun kehittäminen toimenpiteistä haastavin. Vaatii suuren määrän hallintoa, johon verrattuna hyödyt voivat olla pienehköt.
- » Rantametsät monimuotoisuudelle arvokkaiden rakennepiirteiden keskittämisaikoina?
- » Tunturikoivikoita uhkaa havupuustoittuminen metsärajan noustessa. Tähän voisi vastata metsänhoidollisilla toimenpiteillä.
- » Kohdekohtaiset tavoitteet jätettävän säästöpuuston ja kuolleiden puiden määrälle ja laadulle, huomioiden ympäröivä metsämaisema
- » Enemmän säästöpuita ja kuolleita puita monimuotoisuuden kannalta tärkeiden alueiden lähiympäristöön

Ryhmät 5 & 6

Koulutus, viestintä ja luontotieto 1/3

Ryhmien yleiset huomiot:

- » Vastuut puuttuvat
- » Eri toimijoiden roolit ja tavoitteet/tahtotila
- » Läpileikkaavuus ja laaja-alaisuus keskeistä resurssien kannalta, erilliseen ennallistamiseen ja luonnonhoitoon ei ole varaa.
- » Läpileikkaavuus on avainkysymys myös metsälajien kannalta.

Ryhmät 5 & 6

Koulutus, viestintä ja luontotieto 2/3

Ryhmien täsmähuomiot toimenpide-ehdotuksiin:

METSÄNOMISTAJIEN NEUVONNAN JA KOULUTUKSEN VAHVISTAMINEN

- » Neuvonta on tehokkainta, kun tiedossa metsänomistajan kohde ja selkeä malli ennallistamiseen ja hoitoon. Edellyttää hoitomallien tuottamista luontotietoon ja metsänomistajien tavoitteiden tuntemusta.
- » Millä keinoilla neuvonnan tasapuolinen toteutuminen varmennetaan metsäorganisaatioiden toiminnassa?
- » Metsaan.fi palvelun ei pidä esittää summassa hakkuutoimenpiteitä ilman tietoa metsänomistajan tavoitteista
- » Neuvontapalveluiden määrä vähenee, kun virkamiestyön määrää halutaan pienentää. Mistä resurssit? Neuvovia järjestelmiä metsäkoneiden kuljettajille, että koneelta saisi näkyviin luontotiedon helposti. Saattaa olla jatkossa vielä enemmän automatisoituakin, eli voidaan pystyä ohjelmoimaan pitkälti ja tämä hyvä huomioida.
- » Metsänhoitoyhdistysten rooli keskeinen, minkälaista neuvontaa tarjoavat. Puukaupasta saadaan siellä suurimman osan tuloista – ei kannusteita suojeluun siirtämisestä, pidemminkin vähentää oman työn merkitystä ja painoarvoa.

METSÄAMMATTILAISTEN OSAAMISEN VAHVISTAMINEN

- » Kestävän metsänhoidon suositukset tärkeitä koulutuksessa, hyvä mainita. Ei velvoittavia, mutta monet yritykset niihin sitoutuneet. Puunostajat tärkeitä. Metsäammattilaiset muitakin kuin koneenkuljettajat, jotka mainittuna.
- » Koulutus ja informaatio-ohjaus tuntuu varsin tehottomalta, yritetty jo pitkään.
- » ;Metsänomistajien palveluyrityksissä koulutuksessa luonnonhoito tulee olla työnantajan tavoitteissa ja resurssoinnissa, luonnonhoito tulisi sisältyä kaikkeen työhön
- » Yhteistyötä kone- ja ohjelmistokehittäjien kanssa, koneenkuljettajien käyttöön neuvovia järjestelmiä
- » Taloudellinen korvaus metsäkoneenkuljettajille lisääntyneestä työstä?
- » Luonnonhoitokortti pakolliseksi?

Ryhmät 5 & 6

Koulutus, viestintä ja luontotieto 3/3

Ryhmien täsmähuomiot toimenpide-ehdotuksiin:

VIESTINNÄN LISÄÄMINEN

- » Viestintä-ähky helposti. Käytetään olemassa olevia kanavia mieluummin kuin keksitään uusia, jotta ei tarvitse ainakaan opetella uusia käyttöliittymiä. Metsään.fi metsänomistajille tuntuu kehityskelpoiselta. Nyt tuntuu luonnon monimuotoisuusosuuksiltaan vajavaiselta, mutta hyvä paikka sinne näitä tietoja lisätä.
- » Viestinnässä positiivisia vaikutuksia painotettava. Pitkän aikavälin hyödyt luonnon monimuotoisuudelle, resilienssin kasvu, metsän arvo ym.

LUONTOTIEDON KEHITTÄMINEN

- » Metsävaratiedon tulee tuottaa yhtä laadukasta ja merkityksellistä tietoa monimuotoisuuden turvaamiseen kuin puuntuotantoon.
- » Kaukokartoituksen tulee tuottaa tehokkaasti tietoa suojeluun ja eri metsänhoitomenetelmiin, kuten jatkuvaan kasvatuksen hyvin soveltuvista metsistä - -.
- » Arvokkaiden luontokohteiden kartoittaminen, luontodirektiivin luontotyypit ja niiden tilan määrittelemine.
- » Tästä toimenpiteestä puuttuu indikaattoreiden kehitystä koskevan tiedon jakaminen. Alueellisesti tarkasteltava tieto kannustaisi toimijoita.

LUONNONHOIDON LAADUN SEURANNAN KEHITTÄMINEN

- » Tätä tehdään jo: metsälain valvonnan osana, toimijoiden omavalvonta, sertifiointin auditointi, alkamassa luontotyyppien seuranta.
- » Luonnonhoidon laadun seurannassa arvokkaiden luontokohteiden määrittely ja niiden säilymisen/ei säilymisen arvioinnin tulee perustua ekologisen tiedon perusteella määriteltyihin kriteereihin, eikä lain/sertifiointin vaatimuksiin - -.
- » Hakuiden luontolaadun arviointi tulee tehdä ennen hakkuuta ja sen jälkeen. Vain näin voidaan luotettavasti määritellä, mitä luontoarvoja kohteella oli ennen hakkuuta ja miten ne todellisuudessa säilyivät.

Ryhmät 7 & 8

Lainsäädäntö ja ohjaus 1/3

Ryhmien yleiset huomiot:

- » Metso-ohjelma puuttuu? Vaikka ei ole varsinainen laki, Metso on hallinnollinen instrumentti, jota voi laajentaa. Metsänomistajat rakastaa Metsoa, se on helppo toimenpide, joka monille maistuu. Ennallistamisen sisällyttäminen Metsoon? Uusi ohjelmakausi on nyt valmistelussa.
- » Luonnonsuojelulain mahdollistama ekologinen kompensatio puuttuu. Kompensaation vahvistaminen luonnonsuojelulaissa. Taloudellinen tuki, neuvonta ja ohjaus kompensaaion käyttöön.
- » Myös muut kuin suojelualueet, mutta eivät talouskäytössä: armeijan alueet, retkeilyalueet ym. rajoitetun metsätalouskäytön alueet
- » Puuttuu metsän rakenteellisen monimuotoisuuden indeksi (puute indikaattoritasolla, voidaankohan vaikuttaa?)
- » Ehdotetut lakimuutokset vähentäisivät hehtaarikohtaista hakkuukertymää. Lisäksi ikä- ja läpimittavaatimukset ohjaisivat uudistushakkuuta vanhempiin metsiin. Toisin sanoen nykytason mukainen vuosittainen hakkuukertymä vaatisi huomattavasti laajempaa vuosittaista hakkuupinta-alaa ja uudistushakkuut kohdistuisivat enemmän monimuotoisuuden kannalta merkityksellisiin vanhoihin metsiin (pl. lakisääteiset vanhat metsät). Tämä tuskin edistäisi ennallistamistavoitteita.
- » Lain muutokset vaikuttavat nopeammin ja tehokkaammin, kunhan ne saadaan voimaan (pitkiä prosesseja). Metsätuholain alaiset pinta-alat pieniä verrattuna metsälakiin, mutta paikallisesti lahopuun lisäys metsätuhokohteissa merkittävä.

Ryhmät 7 & 8

Lainsäädäntö ja ohjaus 2/3

Ryhmien täsmähuomiot toimenpide-ehdotuksiin:

KANSALLISEN METSÄSTRATEGIAN LINJAAMINEN ENNALLISTAMISSUUNNITELMAN KANSSA

- » Kansallinen metsästrategian tavoitteet ohjaa alueellisia metsäohjelmia. → Selkänaja asettaa kunnianhimoiset luonnonhoidon tavoitteet
- » Kansallinen metsästrategia määrittelee hallinnollisia instrumentteja, kuten seuranta ja rahoitusinstrumentteja. Metsästrategia on ollut hyvä määrittämään puuntuotannon tavoitteita mutta muiden ekosysteemipalveluiden tavoitteet ovat olleet löysät – täytyy kehittää myös metsästrategian tavoitteiden asettelua!
- » Kansallista metsästrategiaa olisi hyvä täydentää siten, että jatkuvan kasvatuksen rooli tunnustetaan selkeämmin yhtenä keinona lisätä metsien rakenteellista monimuotoisuutta, vähentää maaperän häiriöitä ja tukea ennallistamistavoitteita.
- » Asetetaan Kansallisessa metsästrategiassa tavoitteet metsäindikaattoreiden tilan parantamiselle ja kehitetään indikaattoreiden seuranta.

Ryhmät 7 & 8

Lainsäädäntö ja ohjaus 3/3

Ryhmien täsmähuomiot toimenpide-ehdotuksiin:

METSÄLAIN- JA ASETUKSEN MUUTOKSET

- » Suojavyöhykkeen riittävä leveys riippuu metsästä. Suojavyöhykkeen leveyden määrittämiseen jätettävä harkintavaraa. Osan tukkipuun korjaus mahdollistettava.
- » Erityisesti läpimitta- ja ikärajojen asettaminen. Ehdotus: minimiläpimitta 35 cm kaadettavalle puulle. Lisäksi säästöpuiden säästäminen ”mikrosuojelualueina” pysyvästi hakkuukiertoajoista riippumatta = mahdollistaa vanhojen ja suurien puiden kehittymisen.
- » Metsälain ja vesilain uudistaminen, uhanalaisten luontotyyppien kattavampi lisääminen niihin. Uudisojituksen kieltö ja ojituksen luvanvaraisuus.
- » Metsälain uudistaminen 10 §: osalta. Pienialaisuuden vaatimus pois ja lisää uhanalaisia luontotyypppejä metsälain 10 §:ään.
- » *Toisaalta* metsälain 10§ on osoittanut toimivuutensa ja saavuttanut metsäalan laajan hyväksynnän. Perustana on juuri pienialaisuus ja kohteiden yleisyys alueella. = tolkkua. Laajempien alueiden suojelu tätä kautta tulisi välttämättä korvattavaksi täysimääräisesti.
- » Lievennyshierarkian noudattaminen ja ekologinen kompensatio tulee määritellä velvoittaviksi lainsäädännöllä.

METSÄTUHOLAIN MUUTOKSET

- » Lahopuun määrän lisääntyminen, kun sallitaan hieman enemmän metsätuhoja
- » Suurempi määrä tuoretta kuollutta puuta on riskialtista

Ryhmät 9 & 10

Taloudelliset tuet, kannustimet ja markkinat 1/3

Ryhmien yleiset huomiot:

- » Rahalliset kannusteet aina parempi vaihtoehto kuin sanktiot
- » Ennallistamisasetuksen kanssa ristiriidassa olevien tukien poistaminen esim. Uusien metsäteiden rakentaminen
- » Voisiko olla tuki siirtymisessä jatkuvaan kasvatukseen?
- » Toimista puuttuu valtion ja yksityisen rahan liitto eli jonkunmoinen rahasto- tms. pohjainen ratkaisu, jossa kiritetään valtiota panostamaan luonnonsuojeluohjelmiin yksityisen rahan rinnalla.

Ryhmät 9 & 10

Taloudelliset tuet, kannustimet ja markkinat 2/3

Ryhmien täsmähuomiot toimenpide-ehdotuksiin:

METKAN KEHITTÄMINEN

- » Metka jo valmiiksi tuttu metsänomistajalle, joten sen kehittäminen voisi olla toimivin. Ongelma siinä, että institutionaaliset toimijat tämän ulkopuolella. Ja sitten myös raha, mistä raha tulee?
- » Metka olisi paras, mutta ei riitä rahat eikä kohdennut kaikkiin toimijoihin, siksi tarvitaan myös toimivat luonnonarvomarkkinat.

TUKI METSÄPINTA-ALAN LISÄÄMISEEN

- » Metsitystuki ehkä kaikista triviaalein nykytilanteessa.

MAANKÄYTÖN MUUTOSTEN HINNOITTELU

- » Ei täsmäkommentteja

Ryhmät 9 & 10

Taloudelliset tuet, kannustimet ja markkinat 3/3

Ryhmien täsmähuomiot toimenpide-ehdotuksiin:

VEROTUKSEN KEHITTÄMINEN / VEROVÄHENNYS LUONNONHOIDOSTA

- » Verovähennykset ei välttämättä auta niiden toimenpiteiden osalta, joissa syntyy akuutteja kuluja. Muuten verovähennykset voisi olla hyvin toimiva mekanismi, innostaa ihmisiä yleensä.
- » Uusien metsätien rakentamismenot ja ojituksen verovähennys pois verovähennyksistä → Tämä olisi vahvasti verotuksen yleisiä periaatteita vastaan.
- » Tämä kohta saanut paljon kannatusta. Vähennykset voisi käyttää myöhemmin hyväksi kuten esim. metsävähennys?

LUONNONARVOMARKKINOIDEN KEHITTÄMINEN

- » Luontoarvomarkkinat vaativat valvonnan. Miten verifioidaan ja lasketaan kreditit?
- » Luonnonmarkkina-arvojen kehittäminen toimivaksi todennäköisesti liian pitkässä juoksussa, esimerkkinä "maisemahyvitys".
- » Toisaalta isot toimijat, kuten säätiöt voisivat osallistua tähän. Tämän hyvä puoli on yksityinen ja mahdollisesti ulkomailta tuleva rahoitus. Vaarana "viherpesu".

EKOLOGINEN KOMPENSAATIO

- » Ekologinen kompensatio ei liity kytkeytyvyyden parantamiseen, osa osa luonnonarvokaupaa eli ei oma kohtansa tässä listassa.
- » Miten ekologinen kompensatio tässä nähdään? On ehkä äärimmäinen keino, mutta onko maanomistajan keinovalikoimassa vai liittyykö isompiin toimijoihin, kuten kaupungit?

Yhteenveto ja palaute

Fiilismittarin tulokset

Fiilismittari: Miltä ennallistamissuunnitelman metsiä koskevat toimenpide-ehdotukset tässä vaiheessa vaikuttavat? 38

Lähes täydellistä	0
Hyvältä - pieniä viilauksia vaille valmista kauraa	12
Ei hyvältä eikä huonolta, jotain siltä väliltä	24
Heikolta, tekemistä on vielä paljon	2
Huonolta, ehdotukset eivät puhutelleet lainkaan	0
	38

Fiilismittarin perusteluja

Toimenpiteet ovat oikeansuuntaisia, mutta vaativat vielä paljon tarkennusta ja konkretiaa: Vastaajat kokevat ehdotusten olevan pääosin hyviä, mutta yksityiskohdat ovat keskeneräisiä. Tarvitaan lisää jäsentämistä, täsmällisiä tavoitetasoja, selkeämpiä määritelmiä ja vaikuttavuuden arviointia. Osa ehdotuksista koetaan epärealistisiksi nykyisessä muodossaan.

Ohjauskeinojen ja lainsäädännön taso on ratkaiseva – pelkät suositukset eivät riitä: Toistuva viesti on, että tarvitaan järeämpiä ja velvoittavia ohjauskeinoja. Suosituksiin, neuvontaan ja luonnonarvomarkkinaa ei voida nojata yksin. Ilman selkeitä raja-arvoja ja velvoittavaa sääntelyä vaikutukset jäävät vähäisiksi.

Resurssit, kustannukset ja vastuut ovat avoimia ja herättävät huolta: Käytännön toimeenpano riippuu taloudellisesta resursoinnista ja selkeistä vastuutahoista, joita ei koeta vielä näkyvän. Kustannustaso – myös kansantaloudellisesti – nähdään merkittävänä riskinä.

Vaikuttavuus ja tietopohja kaipaavat vahvistamista: Toimenpiteiden todellinen vaikutus monimuotoisuuteen herättää epäilyksiä. Tarvitaan lisää tutkimusta, vaikutusarvioita, tietoa ennallistamisen toimivuudesta ja parempia mittareita (esim. pelkkä lintujen runsaus ei riitä).

Huoli käytännön toimeenpanosta: toteutuskelpoisuus, aikataulu ja alueelliset erot: Vastaajat pohtivat, miten toimenpiteet saadaan käytäntöön, millä aikataululla ja millä tasolla sitoutuminen toteutuu. Erityisesti Pohjois-Suomen erityispiirteiden huomioiminen nähdään puutteellisena. Lisäksi koko Suomen erilaisia ekologisia olosuhteita ei koeta huomioitavan riittävästi.

Kokonaisuuden koetaan olevan vielä “keskeneräinen” ja vaikeasti hahmotettava: Moni kuvaa valmistelua sekavaksi ja hapuilevaksi: paljon on vielä jäsentämättä, ja näkemykset eri tahojen välillä vaihtelevat. Huolta aiheuttaa, voidaanko suunnitelma saada tarpeeksi valmiiksi ennen lausuntokierrosta.

Tarve paremmalle läpinäkyvyydelle ja sidosryhmien kuulemiselle: Vastaajat peräänkuuluttavat avoimuutta, perustelujen näkyvyyttä ja mahdollisuutta kommentoida jo tässä vaiheessa. Ennallistamisasetuksen tavoitteet ja perustelut tulisi avata kansalaisille ja ammattilaisille selkeämmin.

Pikapalaute työpajasta

(1 = huonoin, 5 = paras)

Pikapalaute: Miten onnistuimme? 32

1

0

2

4

3

3

4

21

5

4

32